

1569619

БІЗНЕС, ЕКОНОМІКА,
ФІНАНСИ

Л. Б. Баранник,
Т. В. Корягіна

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ГРОМАДЯН

Навчальний посібник спрямований на реалізацію нової концепції економічного навчання в сучасних умовах, відповідає встановленим вимогам, зокрема змісту програми навчальної дисципліни. У посібнику розглянуто такі складові системи соціального захисту населення, як соціальна допомога і соціальне забезпечення громадян України, надано інформацію щодо кожного виду соціального захисту. Навчальний посібник орієнтований на студентів, які навчаються за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення», може бути також корисним для студентів, аспірантів, викладачів економічних дисциплін і фахівців сфери державного управління та соціального захисту населення.

ЗМІСТ

Передмова	8
Умовні позначення	9
Розділ 1. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ І СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА....	10
1.1. Соціальний захист населення як наукове поняття та система практичних заходів держави.....	10
1.1.1. Сутність поняття «соціальний захист населення»	10
1.1.2. Еволюція систем соціального захисту населення у світі	22
1.1.3. Поняття, принципи і структурні особливості систем соціального захисту населення в різних країнах світу	23
1.1.4. Формування системи соціального захисту населення в Україні	27
1.1.5. Еволюція наукових поглядів на здійснення соціального захисту населення.....	35
<i>Питання для самоконтролю</i>	45
1.2. Соціальна політика держави	46
1.2.1. Сутність соціальної політики, її правове та фінансове забезпечення	46
1.2.2. Моделі соціальної політики у світі	51
1.2.3. Державні соціальні гарантії та державні соціальні стандарти. Поняття прожиткового мінімуму, межі малозабезпеченості, межі бідності	55
1.2.4. Індексація грошових доходів населення	68
<i>Питання для самоконтролю</i>	72
<i>Тести</i>	73
<i>Рекомендована література</i>	74
Розділ 2. УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	76
2.1. Органи державної влади, їхня роль в організації соціального захисту населення	76
2.2. Міністерство соціальної політики: основні завдання, права, функції та напрями діяльності	78
2.3. Місцеві органи соціального захисту населення, їхнє призначення і завдання	84

2.4. Недержавні інститути: їхнє значення в наданні соціального захисту населенню	86
<i>Питання для самоконтролю</i>	88
<i>Тести</i>	88
<i>Рекомендована література</i>	90
Розділ 3. ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА СІМ'ЯМ З ДІТЬМИ	91
3.1. Соціальна підтримка материнства і дитинства	91
3.1.1. Державна допомога сім'ям з дітьми	91
3.1.2. Соціальна підтримка жінок	93
3.1.3. Допомога сім'ям на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування	99
3.1.4. Державна підтримка багатодітних сімей	100
<i>Питання для самоконтролю</i>	103
<i>Рекомендована література</i>	104
3.2. Соціальний захист дітей та молоді	105
3.2.1. Соціальний захист дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	105
3.2.2. Соціальна підтримка молоді	114
3.2.3. Зарубіжний досвід у розв'язанні проблеми сирітства	125
<i>Питання для самоконтролю</i>	127
<i>Тести</i>	128
<i>Рекомендована література</i>	130
Розділ 4. ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИМ СІМ'ЯМ	132
4.1. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям	132
4.2. Щомісячна грошова допомога особам, які проживають з інвалідами I чи II груп унаслідок психічного розладу	143
4.3. Визначення середньомісячного сукупного доходу	147
4.4. Субсидії на відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та пічного побутового палива	155
<i>Питання для самоконтролю</i>	163

<i>Тести</i>	164
<i>Рекомендована література</i>	166
Розділ 5. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ОКРЕМИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ	167
5.1. Соціальний захист непрацездатних громадян	167
5.1.1. Державна допомога інвалідам, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам	167
5.1.2. Соціальний захист ветеранів праці та громадян похилого віку	176
5.1.3. Соціальний захист ветеранів війни	183
5.1.4. Державні гарантії жертвам нацистських переслідувань та політичних репресій	194
<i>Питання для самоконтролю</i>	207
<i>Рекомендована література</i>	208
5.2. Соціальний захист деяких пільгових категорій громадян	210
5.2.1. Соціальні гарантії Героям праці, Героям Радянського Союзу, Героям України	210
5.2.2. Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	215
<i>Питання для самоконтролю</i>	232
<i>Рекомендована література</i>	233
Розділ 6. МІЖНАРОДНІ МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ	234
6.1. Роль Міжнародної організації праці та інших міжнародних організацій у захисті соціальних прав людини	234
6.2. Розвиток національних систем соціального захисту населення у світі.....	235
6.3. Міжнародні соціальні стандарти	240
<i>Питання для самоконтролю</i>	243
<i>Рекомендована література</i>	243
Використана література	245
Додатки	250
Глосарій	260
Предметний покажчик	269